

Barraca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de la Casa Nova
Alçada: 225

Coordenades:

Latitud: 41.69772
Longitud: 1.88343
UTM Est (X): 407091
UTM Nord (Y): 4616818

Classificació

Número de fitxa 08182 - 197
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Malgrat dona una bona imatge de conservació, caldria consolidar algunes parts que han patit pels moviments estructurals.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A002000320000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 31/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant conegut com a Solella de les Monges, a la llera dreta de la riera de la Casa Nova de Sant Jaume, en direcció al Pont de Rocafort. S'hi accedeix a partir d'un camí de terra més o menys transitable que hi ha a la llera de la riera. És de planta quadrangular i mesura 3,20 metres de costat (mides preses a l'exterior). Està recolzada a un mur de pedra seca de dos metres i mig d'alçada. La façana de ponent està parcialment integrada al desnivell natural del marge que se sosté mercès a un mur de pedra d'un metre d'alçada.

La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El cobriment exterior és de terra lligada amb pedruscall. El voladís es conserva gairebé sencer. El gruix dels murs és de 50 cm. Els brancals o muntants són rectes amb les pedres sense desbastar, intercalant pedruscall de mida mitjana i petita. Té una sola llinda, plana. Al capdamunt hi ha una lleixa oberta cap a l'interior. La porta d'entrada està centrada a la façana; mesura 1,25 metres d'alçada per 0,70 metres d'amplada Té dos tinells a l'interior, amb pedrís i llinda. Destaca el de sota, amb el gravat: J.S.S. entre una sanefa en forma d'espina de peix. Arran de mur, per terra hi ha quatre lloses planes d'un gruix de 10 cm. La barraca està orientada al sud-oest.

Observacions:

Aquesta barraca no consta a l'inventari del web de l'Observatori del Paisatge.

El terra pla de la barraca s'ha convertit en una llodriguera per als conills (*Oryctolagus cuniculus*).

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

